

Méhészeti Közlöny

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET SZAKLAPJA,

MINT

AZ „ERDÉLYI GAZDA“ ÖNÁLLÓ MELLÉKLETE.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

A méhészetre vonatkozó közlemények
a „Méhészeti Közlöny“ szerkesztőségéhez
czimzendők.
(Ó-vár, Bástyautca 9. sz.)

Rendes tagok 2 frt, külső tagok 1 frtot fizetnek;
a „Méhészeti Közlöny“-t és „Erdélyi Gazda“-t
ingyen kapják.

Boldog Újévet!

Ez alkalommal ötödször üdvözljük méhésztársainkat e helyen.

Minden évben többekhez szólottunk s minden évben többen értettek meg.

Ez az, miért nyugodtan tekintünk vissza az új év küszöbéről a múltba s reményteljesen nézünk a jövő elé.

Mert a hol a czéltudatos törekvésnek akkora lelkesedés a mozgató ereje; a hol olyan sokan tömörültek és mégis csak egy testet látunk; a hol mindenki arra törekszik, hogy rövidítsük meg az időt, mely a méhészet által, a haza minden zugában áldást hozó leendő; a hol olyan sok azok száma, a kik a világitó szövétneket széthordozzák, követvén az Irás szavait: — ott nincs okunk kétségeskedni a jövő felett.

Midőn ezelőtt tíz évvel megalakult az erdélyrészi méhészegylet, midőn a hivatottak nehánya, megértvén az idők intő szavát, munkához fogott; midőn számbavette a nehézségeket és akadályokat: nem hagyta számitáson kívül azt sem, hogy a központtól távolabb eső helyeken élő úgybarátok keblében is visszahan-

gozni fog a munka jelszava s az eszme terjeszkedésének, különböző helyeken, erőteljes támpontjai lesznek.

Hogy nem csalódtunk, kell-e fényesebb bizonyíték, mint az, hogy megalakulásunk tizedik évében már hét méhészkörünk van, melyek mindenike vállvetve küzd a nemes cél érdekében, s ma már nyolcz százat meghalad azok száma, kik egyletünk kötelékébe beléptek, megértvén annak fontos miszsióját.

Ez eredmény elérésében a méhészet valamennyi barátjának kijutott az osztályrész; ezért, az érdem is ép úgy közös, a milyen közös a cél, a mely mindnyájunk előtt lebegett.

Leggazdagabb az önök ama jutalma, melyet az eredmény és a nemes munka tudata nyujt. De azért e helyen is köszönetünket nyilvánítjuk a célt előmozdító, szellemi és anyagi támogatásért, s jövőre is kérvén eddigi nagybecsű támogatásukat,

Boldog újévet kíván

a szerkesztőség.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Közgyűlési meghívó.

Egyletünk évi közgyűlését folyó 1890. év jan. 26-án vasárnap d. u. 3 órakor tartja az erd. gazd. egylet belközép-utca 11. számú titkári irodájában (gr. Mikó-ház), miről egyletünk helyt lakó és vidéki tagjai, avval a tiszteletteljes kéréssel értesíttetnek, miszerint a kijelölt helyen és időben, minél számosabban résztvenni sziveskedjenek.

G y ű l é s i r e n d :

1. Elnöki megnyitó beszéd Bodor László egyl. I-só alelnök által.
2. Igazgató választmányi jelentés az 1889. évi működésről, a főtitkár által.
3. Pénztári jelentés az 1889. évi zárszámadásról és az ezzel kapcsolatos jövő évi költségelőirányzat megállapítása.
4. Elnök, altitkár és két tag választása az igazg. választmányba.
5. Indítványok.

Az erd. részi méh. egylet ig. választmányának Kolozsvárt, 1889. decz. 21-én tartott üléséből.

Bodor László,
egyl. I-só alelnök.

Szentgyörgyi Lajos,
egyl. főtitkár.

Igazgató vál. ülés 1889 december 21-én.

Bodor László, egyl. I-ső alelnök elnöklete mellett jelen voltak: Hory Béla, Donáth Lajos, Csiki Ján. József és Lukács, Boér Sándor, Wieder József, Károlyi Gyula, dr. Kőmives Gerő, Gebhardt Döme egyl. pénztáros és Szentgyörgyi Lajos egyl. főtitkár.

178. Bodor László elnöki jelentésének néhány szorosau kebli ügyet tárgyazó s egy pár tag kilépését s illetve belépését feltüntető adatait vette tudomásul az ülés. S aztán Albu József II-ik (igazgató) alelnök előterjesztését az egyleti méhészeti működés lefolyt évi állapótáról, s evvel kapcsolatos jövedelmezőségéről, évi eredményről.

Az igazgatói előterjesztésből s ugyan időről-időre történt személyes meggyőződést szerzett az ig. vál. a felől, hogy ez év sem volt teljesen kielégítő eredmény tekintetében, kevés méz s még kevesebb szaporulat; de azért teljességgel nem kétségbeejtő, sőt a jövőt tekintve: szép reménnyel biztatók a gazdagon betelelt népdus családok.

Az igazgatói betérjesztés kiegészítéseül megkéretni határozottatott — egészségi tekintetben gyengélkedő — Albu alelnök, hogy egy a mai napig feltüntető leltárt is állítson össze az egyl. méhes szerelvényeiről.

179. Szentgyörgyi egyl. főtitkár tett jelentést évi levelezéseiről, s ennek kapcsán szintén néhány uj tagnak, nevezetesen Kőrösy József, Budai József stb. jelentkezéséről az 1889. éven kezdődőleg S egyszersmind fölhivja a választmány figyelmét az egyl. közlöny 5. száma után nyomattatására, máskülönbem nem tehetvén eleget e számot folyton sürgető ohajtásának. Minthogy e számból az Erd. G. egylet sem rendelkezik az Erd. Gazdával, megbízott Bodor László szerkesztő ur, hogy az Erd. Gazd. egylet elnökségével, s természetesen azon egylet terhére eszközöltesse vagy 50—100 példánynak a könyomattatását.

180. Gebhardt Döme egyl. pénztáros terjeszti be az 1889-ik évi zárszámadását . . . . . 719 frt 58 kr. bevétel,
671 frt 72 kr. kiadás,

s illetve . . . . . 47 frt 86 kr.

És az 1890. évi költségelőirányzatot 60 frt — kr. átvétel,
1490 frt — kr. bevétel,
1185 frt — kr. kiadással,

mely számadás, s illetve költségelőirányzattal kapcsolatosan elhatározottatott, hogy a hátralékos tagoknak az egyl. közlönyből még csak a jan. 1-ei szám küldetik meg, ehhez mellékelteván egy nyomtatott czédulácskán, egy végső figyelmeztetés hátralékaik befizetésére nézve. A s e

gesvári kör (most még más kör nevét nem említjük) tagjai hátralékaira nézve pedig megbízott egyl. főtitkár, hogy Horváth László tanfelügyelő-méh. körü tiszteletbeli elnök urral tegye magát érintkezésbe, hogy így legalább a közgyűlés idejére az összes hátralékok inkassáltassanak.

Az egyleti pénztár vizsgáló biztosaiul fölkérettek: Hory Béla megyei árvaszéki elnök, Wieder József szivargyártási tiszt és Szentgyörgyi főtitkár társaink.

181. Az évi közgyűlés megtartásának módozatai is tárgyát képezvén az ig. vál. ülésnek; annak idejéül jan. 26-ik d. u. 3 órája határozottatott.

182 Szentgyörgyi egyl. főtitkár 14 frt 60 kros és Gebhardt központi pénztáros 12 frt 38 kros évi irodai számlái utalványoztatván, — Donáth Lajos távirtda-főállomási gondnok, lelkes választmányi tagtárszives készséggel ajánlotta föl abbéli szolgálatát, hogy a jövő év folytán a választmányi gyűléseket s más ülésekre a tagokat saját embere által járatja el, mely szives ajánlat köszönettel fogadtatva, utasított főtitkár, hogy e czélből ezer drb külön meghívó czédulák nyomatását is eszközölje.

183. Végül örvendetes tudomásul veszi az ig. vál. Bodor elnöknek azon értesítését, miszerint egy legközelebbről tartott méh. estélyen Voith Gergely szamosujvári méhész is résztvevén, kérte az elnökséget, hogy egy általok Szamosujvárt alakítandó méhészkör szervezésére saját kebeléből valakit az egyesület küldene hozzájuk. S az elnökség e kör decz. 22-án történő szervezésére Szentgyörgyi egyleti főtitkárt föl is kérte, természetesen a csekély utazási költségeknek az ig. választmány által történő utalványozása reményében.

A választmány ismételt örvendetes tudomásvétel után készségesen szavazza meg a betérjesztendő uti számlát s utalványozásával egyl. I-ső alelnököt bizza meg.

Az ülés $\frac{1}{2}$ 8 óraker véget ért.

A szamosujvári méhészkör alakulása.

Örömmel értesítjük tagjainkat, hogy az erdélyrészi méhész-egylet szamosujvári köre vasárnap, (deczember 22-én) szerencsésen megalakult. Az egylet fölkért és szivesen átutazott képviselőjét, Szentgyörgyi Lajos főtitkárt, lelkes társak fogadták már a pályaudvarnál s Páll Kristóf, ismert nevű, derék veterán méhésztársuk vendégszerető házához

vitték, barátságos reggelire. Innen, rövid előértekezlet után, a gyűlés színhelyére, a városi tanácsterembe seregelték, hol számos lelkes méhész és méhészeti ügybarát üdvözölte kolozsvári vezértársukat.

Kevéssel 11 óra után, a mint a kölesönös bemutatások megtörténtek, a kör lelkes megteremtője, Voith Gergely tanító emelte föl szavát, lelkesen üdvözölvén a számos megjelenteket s megköszönve a tagoknak a méh. körbe való sereglését.

Hatásos, szép beszéde végén a jelenlevők összhangzó óhajtásával és lelkes éljenzése után, fölhivta szóló Szentgyörgyi Lajos, anyaegyleti főtitkárt, hogy a kör megalakításában útmutatást adjon, az alakulásra összeseregelt ügybarátokat a teendők felől tájékoztatni sziveskedjék.

Egyletünk főtitkára, hivatkozással a szétoztott egyl. alapszabályokra, szives kétséggel jelölte meg a teendőket, s a köri tisztviselők, illetve igazgatóság megválasztására hívta föl a körre alakulandó lelkes társakat.

Ez előzmények után, a gyűlés körelnökeül Kovrig Simon dr. városi főorvos kéretvén föl, következett az egész igazgatóság megválasztása. Véghetetlenül nehéz lesz vala a választás, ha a körtagokká iratkozott mintegy hatvan, derekabnál-derekabb társ, néhány óra előtt egymásközt el nem intézi a különben igen helyesen történt megállapodást: de így, rövid egy óra alatt tudva volt, hogy a kör elnöke a mindnyája által szeretve tisztelt, e téren is nagyérdemű Kovrig Simon dr., alelnök és titkár jegyző az ismert toborzó-zászlós, Veith Gergely és Páll Bogdán tanárok; pénztáros s egy személyben köri méhészeti tanár Páll Kristóf kiváló szaktekintély. Megválasztatott a 12 választmányi tag, a város tisztelt lelkészei, tanárai, hivatalnokai és polgárai sorából, kiknek neveit szintén lesz szerencsénk közelebbi alkalommal ügypártársaink szives tudomására juttatni.

A kiválóan sikerült megalakulást egy éppen oly szépen sikerült társaság követte, hol egymást érték a Szentgyörgyi által beindított, Páll Bogdán, Vásárhelyi Böldizsár, Péterfi Gyula, Máthé György, Voith Gergely, Kovrig Simon dr. s többek által mondott igazi magyaros és a méhészek jó természetéből folyó, lelkesítő és meleg ügyszeretettől sugárzó pohárköszöntők, mindaddig, míg ez ünnepélyt soha el nem felejtethető kolozsvári társuknak ütött a vasuti óra, hazaindulóra. Ekkor a társaság tagjai csordultig telten lelkesültséggel, mondtak még egy végső Isten-hozzádot egymásnak s az elválás a mielőbbi viszontlátás reményében megtörtént. Isten áldása az új kör működésén!

Méhészeti védtörvény.

Rég érzett hiány, hogy Magyarországon a méhészeti érdekeket nem védelmezi törvény. Csak annyiban, a mennyiben az általános rendszabályok intézkednek a vagyon védelemről. Pedig a méhészeti érdeke s e gazdasági üzem sajátja megköveteli, hogy m e g f e l l ő r e n d s z a b á l y o k á l t a l háríttassanak el mindama akadályok, melyek a méhészeti fölvirágzását gátolják. Nemzetgazdasági szempontból itélve, a halászat sem fontosabb a méhészetnél, s a vadászat épen jóval hátrább áll. Ezeket külön törvény szabályozza. De a méhészeti védtörvény megalkotása még mindig késik. Naponta merülnek föl kérdések, melyekben sem a fennálló törvények, sem a ministeri rendeletek, sem a municipális rendszabályok alapján, nem lehet dönten. A rajokat illetőleg, az érvényben lévő anyagi jog, sok esetben nem nyújt biztos támpontot a birói kijelentésnek. A méhesek felállítására nem intézkednek a közigazgatási szabályrendeletek.*) A méhészetre káros visszaéléseket nem korlátozza tiltó rendelet. A méhészeti jövőjével nem törődő üzerek, gondatlan kezelők, ezekre menő és p ó t o l h a t a t l a n károkat okozhatnak, a nélkül, hogy a hatóságot segítségül lehetne hívni annak a vagyonnak a megvédelmezésére, mely a polgároknak jövedelmet biztosít. Nincs rendszabály, mely megfékezhesse a járvány terjedését.

Eljött az ideje, hogy kérjük, hogy sürgessük érdekünk védelmezését, mely egyszersmint az állam érdeke is, a minthogy az állam kötelestége közreműködni a polgárok vagyona megvédelmezésében.

Európa majd minden állama belátta, hogy a méhészeti külön törvény által szabályzandó, minthogy az üzem természete specialis intézkedéseket igényel.

A kis Schweitznak majdnem valamennyi kántona, legalább ideiglenes rendszabályokkal igyekszik segíteni a hiányon. Francia- és Olaszország, Anglia és az észak-amerikai egyesült államok szintén nem feledkeztek meg a szükséges rendszabályokról. Németországban most van tárgyalás alatt a Letocha-féle törvényjavaslat.

Magyarország méhészeti ma is csak a reménység táplálja, hogy „jönni fog, ha jönni kell“.

A mezőrendőri törvényjavaslat ma-holnap tárgyalás alá kerül. Ha külön törvényről nem akartak gondoskodni, ettől várhattuk első sorban a méhészeti érdekeinek védelmezését. De sajnos,

*) Csak így történetelt meg, hogy a lengyeltői járás híressé vált szolga-birája betöltötte a méhkasoknak a szőlőhegybe felállítását. Szerk.

az egész törvényjavaslatban két cikk van, melyek a méhészetre vonatkoznak. Ezek közül is az egyik (26. §.) olyan intézkedés, mely az anyagi jogban ki van merítve, tehát alig van értelme.

Kívánatos volna, hogy a miniszter hívjon össze bizottságot, a tekintélyesebb méhészek és a méhész-egyletek véleménye bekérésével dolgoztasson ki javaslatot, mely alkalmas legyen a méhészeti érdekek megvédelmezésére.

Alább közöljük a német törvényjavaslatot, szözszerinti fordításban. E javaslatról Amerika és Anglia szakemberi előnyösen nyilatkoztak. Ez alapja lehetne a magyar javaslatnak is. A mennyiben, véleményünk szerint, ez a javaslat részben kibővitendő, részben pedig módosítandó volna, közelebbről elő fogjuk adni véleményünket. x.

A törvényjavaslat következő:

1. §. Méheket saját területén mindenkinél szabad tartani.
2. §. Használatra jogosult bériők és haszonbériők méhtartásra szintén jogosultak; bériők azonban csak a bérbeadó beleegyezésével.

3. §. A jogosultság, méhesaládók felállítására, rendőri rendelet által oda szorítható, hogy a méheszinek, azon esetben, ha épületek, sövény- vagy más kerítéssel, legalább egy és fél méter magasságban körülvéve nincsenek, az utcától és ha a szomszéd határozott beleegyezését nem nyilvánítaná: idegen, szomszédos birtokoktól, ápril 1-től october 1-éig terjedő idő alatt tíz méter távolságban, october 1-től ápril 1-éig három méter távolságban kell elhelyezve lennie.

4. §. A hangaföldekre, erdőkbe, repce- és pohánkaföldekre, mézelés idején kiszállított méhek elhelyezésénél, a legközelebb fekvő betelepített helytől legalább is kétszáz, utak- és baromjárástól, huszanöt méter távolság betartandó.

5. §. Fehéritők, festő- és cserző-műhelyek közelében, méhesek legkevesebb ötven méter távolban állíthatók fel.

6. §. A tulajdonjog általában, a magánjog rendszabályai szerint szerezhető meg.

7. §. A kivonuló rajhoz kizárólagos joga az anyakas tulajdonosának van

A kivonuló raj követésénél, idegen birtokra léphet és onnan, a leszállott rajt befoghatja. Azoaban köteles a birtok tulajdonosának az esetleg általa okozott kárt megtéríteni.

Ha a kiszállott raj egy idegen, üres méhlekba bevonul, azon eset-

ben a rajt követő tulajdonos, azon kaptárt megnyithatja, a benne levő építményt kiveheti vagy kitörheti, anélkül, hogy kártérítésre kötelezve lenne.

8. §. A kirepült raj gazdátlaná válik, ha tulajdonos a raj követeésével felhagy, vagy szem elől elveszti aként, hogy többé nem tudja hol lelhető az fel.

9. §. Egy gazdátlan raj tulajdonává válik annak, a ki azt tulajdonába veszi.

10. §. Azon esetben, ha több tulajdonostól kivonuló rajok összeszállanak, azon tulajdonosok, kik rajaikat kísérték, a befogott népből azon természeti arányban részesülnek, a miként azt a kísért rajok száma meghatározza. Ha az összeszállott rajok önként szétválnak, azon esetben a tulajdonjog felett a koczka dönt.

Ha az összeszállott rajokat a tulajdonosok az anyák kifogása és a népnek egyenlő részekre való osztása által különítik el, ezen esetben szintén a koczka dönt.

Ha ellentmond valamelyik tulajdonos a természetszerű elosztásnak, ezen esetben az egész nép elárverezendő és a befolyt összeg a tulajdonosok között elosztandó.

11. §. Ha a raj egy idegen, már benépesített kasba vonul, azon esetben a tulajdonjog és más jogok kiterjednek, a melylyel a benépesített kaptár népe birt, a beszállott rajra. A tulajdon- és más jogok, melyek eddig fennállottak, elenyésznek.

A korábbi jogosult igényt, kártérítésre (az új tulajdonostól) nem tarthat.

12. §. Az, ki 3, 4. és 5. §§. foglalt rendeletek ellen vét, az 150 márkáig terjedhető pénzbírsággal, vagy egy évre terjedhető fogházzal büntetetik.

13. §. A ki szándékosan és jogtalanul idegen méheket, — még ugynevezett rabló méheket is, — mérég, víz, tűz, gőz, vagy mesterséges előkészületekkel tömegesen megöl, 600 márkáig terjedhető pénzbírságra, vagy egy évre terjedhető fogházra ítéltetik.

14. §. 600 márkáig vagy egy évi elzárással terjedhető büntetésre ítéltetik az, ki oly családokat, kaptárokat, méhterményeket, vagy méhészeti eszközöket, melyek költésrothadás által fertőztetve lettek, ezen körülmény elhallgatása mellett, másoknak átad vagy elad.

15. §. 60 márka pénzbírsággal, vagy 14 napi elzárással büntetetik :

1. az, ki gondatlanságból oly méhcsaládokat, lakokat, terményeket vagy eszközöket, melyek költésrothadás által fertőztetve átad vagy elad ;

2. az, ki gondatlanságból telepén ilyen népeket, lépeket tart vagy költésrothadásos lépeket megtűr.

3. Az, ki gondatlanságból elhanyagolja a költésrothadás által fertőztetett kaptárokat eltakarítani, vagy azok röplükait kellő fertőztelenítés előtt elzárni, elmulassza.

16. §. Jelen törvény 1889. oct. 1-én lép hatályba. Ezen időtől kezdve mindazon országos törvények, általános rendszabályok vagy más rendeletek és rendelmények, melyek a méhtartásra vonatkozólag, a tartomi törvényszékek, vagy rendőri főnökségek, parancsnokságok és helytartóságok által hozattak hatályon kívül lépnek.

A költésenyvről általában.

Lapunk múlt évi 19-ik számában megjelent „Visszhang“ című cikkemben ígéretet tettem, hogy ezen tárgyra még egyszer visszatérek, azért ime beváltom ígéretemet.

A visszhang által felkorbácsolt kedélyek olyan szépen kiegyenlítették a mérleg mindkét serpenyőjét, hogy a nyelve a mérlegnek teljesen függőlesen áll, szóval, a megrovást, — a mit kaptam — épen kiegyenliti az elismerés, és csakis a jövő tavasz van hivatva a mérleg nyelvét jobbra vagy balra billenteni. . . Csengeri Papp Sándor ur, kinél pár keret fiasítás bomlásnak indult, a visszhang hallattára hozzám szegődött, a lapunk nagyérdemű szerkesztője a tavasztól tette csillag alatt függővé az igazság kimondását, s ez nekem elégtétel, mert a költésenyv ragadós volta így csakis fél év múlva lesz — ha lesz — bebizonyítható, addig tehát semmi baj sehol, és senkinek!

Elvonult minden romboló hatás nélkül a vészteljes felleg, és én, azon kecsgetető reménnyel nézek utána, hogy egyhamar nem is fogja méhészetünk egét elsötétíteni. . . Kivánom, hogy jóslatom valósuljon! . . .

Nem merem állítani, hogy a vizsgálat és vitatárgyát képezett, nem annyira ragályos, mint káros tünetek ott, hol a gazda nem éber, tavasszal nem mutatkoznak; sőt ismétlem, ha a gazda nem éber, egész nagy méhészet is elpusztulhat a felületes kezezés, a lanyha gondozás mellett, mert hiszen számtalan példa igazolja, hogy egy parányi szikra következtében nagy, virágzó községek pár óra alatt porrá, hamuvá lettek.

Legyünk tehát óvatosak.

Én ezen baj — a fiasítás elsenyvedése okozójának, egyedül a hülest tartom, s ezen, öntapasztalatomon alapuló meggyőződésemet még a göracsóvi vizsgálat eredményeivel szemben is, minden kis örömmel védelmezem, sőt példával is illusztrálom a tény valódi állását.

A költésenyv, mint tudva van — nem honunkban, hanem idegen országban, s leginkább idegen, külhoni méheket kultiváló méhesekben észleltetett legelőbb, s ez alapon agitáció is indult meg, a külhoni, olasz, cyprusi stb. méhfajok ellen, felemlítésével annak, hogy ezen eddig nem ösmert betegség az importált méhekkel lett behurczolva s óvatosságot ajánlottak az idegen fajú méhek behozatalában, nehogy a veszély kedvencz magyar méhünkre is elragadjon

Mi tagadás, egy időben jó magam is támogatója voltam ezen tanak, de hát ez már régen volt először, másodszer pedig hibánkat jóvátenni, addig míg ezt tehetjük, soha nem késő s így, nem annyira kibuvó, mint inkább tapasztalaton alapuló tévedésről lehet szó, melyet kiegyenliteni nem érdem, de kötelesség.

Távolról sincs szándékomba az idegen méheknek reclamat csinálni; sőt határozottan állítom, hogy kiváló tulajdonokkal felruházott magyar méhünk minden versenyen felül áll, és semmi szüksége azok mellőzésére; mégis, abba az egybe védelmére állok az idegen fajoknak, hogy azok bizony ép úgy nem hordják a ragályos költésenyv csiráját magokban, mint honi méhünk, s ha valakinek kedve és pénze van másfajú méhek tulajdonát vagy természetét tanulmányozni, egész nyugodtan teheti ezt s mit se féljen a költésenyv ragadósságától akkor, ha különben mint gazda, mint méhész, a méhek szerény igényeit szem előtt tartja.

Mivel az okszerű méhészet, a keretes kaptár művelőinél ütött ki a betegség legelőbb, a méhészek egy tábora ebből is tudományt kovácsolt magának, hivatkozva a lünnenburgi méhészekre, kik még mindig a kupos kasokkal gazdálkodnak, és kik a költésenyvet még soha nem észlelték.

E feltevés azonban szintén oly téves, mint az idegen méhek gyanusítóé; mert ime, a szóban forgó Papp Sándor-féle esetben e g y k e r e t e s és két k ü p k a s b a n észleltetett költésrothadás.

Sokkal valószínűbb azon, szintén több oldalról hangoztatott feltevés, hogy a rothadást mellékpótszerek etetése által mozdítják sokan

elő; itt azonban felmerül ismét annak szükségességét alaposan kitudni: vajjon a spekulatív etetésre némelyek által használt szurogátumot nyújtják-e a méhek álczáik táplálására vagy nem? Ha nyujtanák, az esetben csakis egykoru fiasítás menne tönkre; de, mert a tapasztalat szerint, a látottak után a dolog úgy áll, hogy a költés egy részét még a fejlődés stádiumában, más részét pedig már teljesen kifejlődött korában éri a veszedelem: feltehető, hogy méheink a pótszert öntáplálásra igen, de a fiasítás táplálékára csakis valódi mézet használnak s így, a bajt nem a tápanyag okozza.

Az egyedül megdönthetetlen, elfogadható oka a költéssenyvnek utójára is a hűlés marad, erre vezethetők vissza a fennebb leirt érvek mindenike s a végeredmény az, hogy ha a költést a meghűlésnek ki nem tesszük, költéssenyvvel bajunk nincs és nem is lehet soha.

Hűlés mozdította elő az idegen méhek kereskedelmi telepén először észlelt költéssenyvet, mert a nagy reklammal hirdetett ujdonság hirtelenében annyi megrendelőre hatott, hogy a telep-tulajdonosok — kik ez üzlet után vagyont is szereztek — a megrendeléseknek csakis a méhek természetétől eltérő, izgató etetés, kiterjedett anyanevelés, a fiasítás szétosztás s maroknyi méhvel való műrajok készítése által tudtak csak eleget tenni; már pedig ilyen erőltetett szaporítás mellett, mivel az idő változó, okvetlen el szokott a költés egy része pusztulni, de a hol az egész állomány ilyen célra s ily kezelés alatt áll, a pusztulás véglegesen is beáll s az egész méhészet tönkre megy.

Nem üres frázisok ezek, mert jelesünk, br. A m b r ó z y B é l a méhtelege addig, míg a rajok és anyaméhek szállítását nagyban üzte, oly siralmas állapotban volt május és június hóban rendesen, hogy az elnéptelenített családokat csakis az Isten, meg a folytonos etetés mentette meg a haláltól, fiasítás azonban így is ment tönkre quantum satis! Pedig a báró ur magyar méhet, sőt ezeknek is a lelkét, a b á n á t i t kultiválja; mégis szakítani volt kénytelen a bár hasznot hozó gazdálkodással, mert nem akarta a vám nyereségét a réven elveszíteni.

Egy időben panaszolta is a báró ur, hogy telepén pár családban költéssenyvet észlelt, és salycil-savval gyógyitgatta, telepe azonban még most is virágzó, nem pusztult el a ragadós senyv által; ezt azonban nem az orvosságnak, hanem az idejében észrevett s a gyenge törzseken méhbel és mézzel való ellátásnak köszönhetjük, mely két tényező van hivattva csakis a költésrothadást, a kellő hőmérsék helyreállításával eltávolítani, illetve annak felépítését megakadályozni.

A keretes kaptárokbán, hogy előbb észleltetett az eféle baj, mint kúpkasban, annak is megvan a maga magyarázata. Tudjuk, hogy a keretes kaptár használatával egyidejűleg bő alkalom nyílt a méheken többféle műveletet, kísérletet, próbát tenni, műrajokat készíteni, külön kis szekrényekben anyaméheket tenyészteni, mely műveletek miudenike két élű kés és avatatlan kézben méhet és méhészt egyaránt megsérthet. Könnyen el lehet képzelni, hogy hányszor meg hányszor nyitogatja kaptárát a kezdő, szedi széjjel annak építményét oly időben is, mikor azt a hűvös légre való tekintettel tenni nem volna szabad. Azután meg az emberrel vele született gyarló természet, hogy hirtelen krózius legyen, szintén segédkezet nyújtott és nyújt mai napság is a költés elromlására, mert óhajtjuk és kívánjuk, hogy egy szűkön betelelt, a teletől gyengén kikerült kaptárnak egyetlen nyáron 5-öd 6-od magával ékesítse méhesünket, műrajt csinálunk derüre-borura, széjjel osztjuk az anélkül is gyenge törzset, és kész a veszedelem!

A Lünneburgiak, mivel kúpkasokkal méhészkednek, nem kontárokodhatnak méheik belállapotába oly szabadon, hát nem is megy kárba annyi költés, mint az értelmetlen keretes kaptár tulajdonosainál. A Lünneburgi méhészek nem a sok rossz, hanem a keves, de jó családra büszkélkednek. Ott a méh akkor rajzik, mikor az idő, a mézelés, azt megengedi, míg nálunk sokan nem tekintenek semmire, hanem a nem jóból még rosszabbat csinálnak.

Ne higye azonban senki, hogy a keretes kaptárban a fiasításnak okvetlen el kell romlani, mert már említém, hogy Papp Sándor urnál két kúpkas is megbetegedett, tehát kár volna a keretes kaptárra olyan vádat mérni, milyent nem érdemel. Adjuk meg az elismerést a feltalálónak, mert csakis a keretes kaptárnak köszönhetjük méhészetünk felvirágozását.

Akinek a kutatás természetében van, még ott is talál valami érdekes anyagot, a hol épen nem kutat, míg a pessimista csak a felmerült konkrét eseteket látja szép sorrendben úgy, a hogy a napi események azt felszínre hozzák.

Mikor azt mondom, hogy keretes kaptárba a baj könnyen beköltözhet, mert mi magunk tárjuk fel a kaptárak ajtaját, bizonyosan többen kérdezhetik tőlem: miért lett hát Papp Sándornál a kúpkasok fiasítása beteg, mikor azokból sem mű-rajokat nem vett, sem belépítményeket szét nem szedte, sőt azok még természetes rajokat sem bocsátottak?

E kérdés kulcsát ott találtam, a hol nem kerestem, tehát felelek erre is.

A napokban egy törekvő méhésztársam panaszolta, hogy községekben, hol igen sok mézkereskedő van, ősszel, a mézvásár idejében milyen pogány módon pusztítják a méhek millióját. A közel és távol vidékekről összevásárolt mézet hordókban, a szabad udvaron manipulálják, a mikor természetesen annyi temérdek méh gyűl oda, hogy a munkát a szó valóságos értelmében akadályozzák. Ámde a „lángeszű“ kalmárok tudnak magukon segíteni. Szándékosan bemázolják egy jókora nagy hordó belsejét mézzel, melynek lyukát nyitva hagyva, a működési helytől távolabb felállítják, melyet a prédára jövő méhek, mivel senki által nem zavartatnak, tömegesen ostrom alá vesznek, s a nyilvános át a hordóba bujnak. A mi ezután következik, az valóban vér-lázító.

Az ostoba kereskedő, mikor a hordóba már nagy mennyiségű méh bebujt, vesz egy nagy fazék forró vizet s az ártatlan méhtömeget irgalmatlanul leforrázza s mindez több helyen, több napon és naponta többször ismétlődik, a minek következtében a község összes méhállománya annyira elnéptelenedik, hogy betelelésről szó sem lehet, kiszámíthatlan káraitra a szegény méhtartó gazdáknak.

Nincs kizárva az eshetőség, sőt igenis valószínű, hogy ilyen ázsiai állapotok, közigazgatási törvényeink hijján, hazánk minden vidékén graszszálnak, s ezzel nem csak a keretes, hanem a kupkasok is elnéptelenednek úgy, mintha azokat múraj elvétele által rongáltuk volna, s hihetőleg a Papp ur méhesében észlelt költés rothadás is ily formán szülemlett és ő neki kell a mások hibájáért áldozatot hozni.

Szerencse a szerencsétlenségbe még az, hogy ősszel a kaptárokban a fiasítás már kevés és így, néhány költés elromlásán kívül a baj nagy terjedelmet nem ölt.

Papp Sándor ur vidékén, mint azt a beküldött fiasításból következtetem, még volt némi őszi hordás és a fiasítás még javában tartott, azért ment tönkre, a családok elnéptelenedése következtében beállott meghülés miatt, több, egész tábla fiasítás, míg a Maros-Vásárhelyről küldött lépekben csak itt-ott volt pár elhalt kukac észlelhető, jelül annak, hogy ott a hordás megszűnt s a méhek a fiasítást beszüntették.

A Maros-Vásárhelyről beküldött lépekre vonatkozó nyilatkozatomat szándékosan mellőztem eddig és mellőzöm ezután is, mert azon lépek azt a gyanut ébresztették bennem, hogy nem élő

es aládoktól lettek elvéve a beküldéskor, mivel piszkos fekete és zöld penészes voltánál fogva, ha csakugyan kaptárba volt, úgy ne is csodálkozzék a tulajdonos, ha méhei elpusztultnak. Olyan építménnyel sanyargatott méheknek veszni kell.

Tartsunk egyenlő jó törzseket, hogy a fiasítás a méhek által mindenkor fedve legyen, ne nyitogassuk hűvös időben a kaptárokat s örömmel fogjuk tapasztalni, hogy ragályos költéssenyvvel soha se lesz bajunk.

Károlyi Gyula.

A méhesből.

Csendes a méhes és környéke.

Ólomszürke köd lepi a méh-szint. Mintha csak a halál fátyla borult volna reá. A honnan a szorgalmas munkások ezrei oly öröm-zumogással szívták a nektárt: nehéz zuzmora nyomja le az ágakat. A méhkas pallókája deres s a piczike nyílás, a hol az éber őr zsongta alató dalát: megszűkült a dértől.

A czinke rászáll az ágra; majd végig fut az eszterha felett. Naponta többször ellátogat, mint régi ismerős; leszáll a kas alá s kikutatja az ősmert helyeket, hol megkapta eddig izletes falatját. Csalódva röppen tova, hogy majd visszajőjjön később, megnézni, ha nem ébredtek-e föl, a mélyen alvók? Lábunk alatt ropog a hó; rekedt a déli harang szava. Hiába oszlik a köd, hiába dől a kis épületnek a verőfény: hideg a sugár, mint a halotti mosoly, nem hív életre, bármint vakitanak a fényáradatban uszó hó-szilánkok milliárdjai.

A harkály is régi házi barát s ritkán csalódik, ha gyomra vonzza a méhes felé. Rikácsoló hangon jelenti jöttét s kerülve gondosan az ágat, zuzmorát: rászáll a pallokára, melyről oly sokszor elrabolta az őszi verőfényen üdülést kereső bágyadt méheket. Okos állat, egy könnyen nem tágit. Figyelmesen körülvizsgálja a röplyukat; benéz oda, majd meg csőrét benyujtva, hullára vadász s egy sem kerülvén csőre tűhegyére: pár pillanat alatt végig fut a kas minden oldalán, vizsgálva, hallgatózva; majd megáll; ott áll meg, hol észreveszi, hogy oda benn élet van, a hol meghallja a tompa zsbajt, mely a méhek téli bölcsődala. Körülnéz, mintha félne, hogy a mit most tesz, azért könnyen él-tével lakolhat. Nagyokat üt csőrével a kas oldalára, hogy a ki hallja, azt is hiheti, tolvaj lopózdott oda s méhese kirabolásához fogott. A koppanásra fezudul a kas. Minden ülésre jobban és jobban. Felriad a

félig dermedt nép s a ravasz állat, mely tisztában van dolga felől, lár-
más munkáját meg-megszakítva, a pallókára száll s onnan fogja el a
szegény állatkákat, melyek menekülés czéljából elhagyták biztos me-
nedéköket.

Az egér éléskamarája is kiürült. A gyomra a tanácsadó és bátor
vállalatba fog. Figyelmesen megvizsgálja a kas egész szerkezetét, hogy
hol lehetne bejutni a mézhez? Ha a röplyuk szűk, más helyet keres,
alvó nép fészektől legtávolabb esőt; ott megkezdí a munkát, óvatosan,
csendesesen; mert ő már lopni készül és nem rabolni, mint elődje tette.
Vésője éles; gyorsan fur, farag, a nyílás kész hamar, az uj éléstár
nyitva van. Vigyázva, csöndesen, felhág az alsó lépre és onnan tovább,
mig az első mézes sejthez ér. Az alvó nép föl-föl serken, tudja, hogy
lakába tolvaj költözött, de érzi, hogy erőtelen s mig nem bántja őt ma-
gát: hagyja, hogy dúljon gyűjteményében, mit annyi munka árán szer-
zett. Az élelem fogy, gazda és tolvaj együtt pusztítják; utóbbi folyvást
bellebb és bellebb hatol, mig végre a téli fészekhez ér. Itt már a lét
kérdése kerül koczára. Fölzug a nép s ezernyi fulánk támadásra kész.
Lakol a tolvaj, keserűn fizet az édes mézért, melyet elrabolt. De a
győző sereg sem ül halotti tort. Siró zugásra támad a veszteség fölött.
Ezer fulánk ezer méh élete. Ott fekszik a számös halott, felette a csa-
lád vigasztalan. A veszteséget nem pótolja semmi most. Élelme fogy-
tán, a nép veszendőbe van. . . . Minő reménnyel néznek a kikelet elé?

Figyelmes légy hát méhesed körül. Mig a természet mély álmát
alussza, ne vedd le róla gondodat; a méhellenségre jól vigyázz, avatat-
lan kézzel kárt magad se tégy. — Jób.

Meghívó.

Az udvarhely megyei méhészkör első 5 éves cyc-
lusa végéhez közelget. Uj cyclust kell kezdenünk. Alapszabályaink
értelmében a méhészkör tiszti kara: elnök, alelnök, titkár, pénz-
táros és a választmányi tagok helyei választás utján betöltendők.
Továbbá más keblü ügyeink is elintézésre várnak. Ennélfogva
1890. évi január 18-án Székely-Kereszturon az állami tanító-
képezdében délelőtt 10 órakor tartandó közgyűlésre a méhész-
kör minden tagját tisztelettel meghívom.

Székely-Keresztur, decz. 25. 1889.

Pálfi Lajos, igazg. alelnök.

Vegyes közlemények.

— A tagsági díjjal hátralékos egyleti tagok becses figyelmébe ajánljuk lapunk jelen számában közölt választmányi ülési határozatot s kérjük, hogy január 15-ig kötelezettségeiknek mulhatatlanul tegyenek eleget.

— A szamosujvári körünk alakuló közgyűléséről fölvett jegyzőkönyvet lapunk zárta után vettük s így csak a jövő számban adhatjuk. A kör tagjai következők: Áján Lukács vál. tag, Áján Joáchim, Alexa Miklós, Boér János, Bárány Márton, Burgya János, Dumbráva László, Florián János vál. tag, Govrik J. Gergely, Hodorsán János vál. tag, Dr. Kovrig Simon köri elnök, Kirschner Izsák, Kupsa János, Lőrinczi Menyhért vál. tag, Lup Tivadar, Mathé György vál. tag, Márkovits Sándor, Novák Antal vál. tag, Placsintár Kristóf, Páll Kristóf pénztáros és méh. köri tanár, Páll Domokos vál. tag, Pápiu János, Péterffi Gyula vál. tag, Perint Jakab, Suciú László vál. tag, Schilling Ottó, Sáchin Márton, Serlegi Dezső, dr. Simon Gyula, Sófalvi Lajos, Todorán Endre vál. tag, ifj. Turtsa Lukács vál. tag, Vajna Károly, Vásárhelyi Boldizsár vál. tag, László Antal, Zoltán Béla, Örmény kath. fi-népiskola (képv. Páll Bogdán titkár által), Voith Gergely ig. alelnök.

— Lapunk mult évi folyamából fölös példányokkal nem szolgálhatunk. Miután többfelőlről érkeznek megkeresvények egyes számok, sőt az egész évi folyam megküldése végett is: sajnálattal kell kijelentenünk, hogy tagjaink e részbeni kívánságának nem tehetünk eleget. Ezuttal felkérjük ismét tagjainkat, hogy lapunk egyes számai kimaradása esetén, sziveskedjenek haladék nélkül reclamálni, a hasonló kellemetlenségek kikerülése végett.

— A méhészeti eszközök raktárát egyletünk átvette a Kovács Péter és fiai helybeli kereskedő-czégtől. Eme kiváló hírnévnek örvendő első rendű kolozsvári czég, pár évig közmegelegedésre látta el a méhésztársakat méhészeti eszközökkel, most azonban, hogy egyletünk állandó árucsernokot rendezett be, jónak látta a méhészeti eszközöket is oda öszpontosítani, hogy méhésztársaink minden e nemű szükségleteiket egy helyt találhassák meg. Raktárunk Csiki J. János ur lakásán van a piacszoron, a „Kovács Péter és fiai“ czég tőszomszédságában.

A méhész-egyleti rendes tagsági díj 2 frt, köri tagsági díj 1 frt. A tagsági díjak Gebhardt Döme pénztárnoknak küldendőek Kolozsvárt. A tagsági díj fizetési kötelezettség 5 évig tart. (Alapszabály 4 §.)

Lapfelügyelő bizottság: Álbu József, Csiki J. József, Gebhardt Döme, Szentgyörgyi Lajos, Wieder József.

Szerkesztésért felelős: Bodor László.

Nyomatott Gámán János örökösseinél.